

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4759/2020
18.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужилаца: АА, ББ и ВВ, свих из ..., чији је заједнички пуномоћник Драган Јелисавчић, адвокат из ..., против тужених: Општине Бајина Башта, коју заступа Општинско правобранилаштво Бајине Баште и ЈКП “12. септембар” Бајина Башта, чији је пуномоћник Драгиша Вуковић, адвокат из ... и умешача Компаније “Дунав осигурање” АДО Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама тужених, изјављеним против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 193/20 од 11.05.2020. године, у седници одржаној 18.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване, ревизија тужене Општине Бајина Башта и туженог ЈКП “12. септембар” Бајина Башта, изјављене против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 193/20 од 11.05.2020. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Ужицу П 3669/17 од 02.09.2019. године, ставом првим изреке обавезани су тужени да тужиоцу АА на име накнаде штете солидарно плате и то: а) на име нематеријалне штете: 91.000,00 динара за претрпљене физичке болове, 364.000,00 динара за претрпљени страх, 700.000,00 динара за душевне болове због наружености и 2.100.000,00 динара за душевне болове због умањења животне активности, све са законском каматом почев од од 02.09.2019. године до исплате, и б) на име материјалне штете: 198.315,60 динара на име изгубљене зараде од повређивања до априла 2019. године, са законском каматом почев од 03.05.2019. године до исплате, као и 2.115.027,60 динара на име капитализиране ренте, са законском каматом почев од 02.09.2019. године до исплате. Ставом другим изреке обавезани су тужени да тужиоцима ББ и ВВ, на име нематеријалне штете због нарочито тешког инвалидитета сина, солидарно плате по 700.000,00 динара са законском каматом почев од од 02.09.2019. године до исплате. Ставом трећим изреке одбијени су захтеви тужилаца за накнаду нематеријалне и материјалне штете преко износа досуђених ставом првим и другим изреке (основ и висина износа су ближе одређени овим ставом изреке). Ставом четвртим изреке обавезани су тужени да тужиоцима солидарно накнаде трошкове поступка од 1.449.715,00 динара са законском каматом од извршности пресуде до

исплате, док је ставом петим изреке одбијен захтев за камату на досуђене трошкове поступка за период од пресуђења до извршности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 193/20 од 11.05.2020. године, одбијене су жалбе тужених и првостепена пресуда потврђена у ставу првом, другом и четвртом изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени су изјавили ревизије, због погрешне примене материјалног права.

Тужиоци су поднели одговор на обе ревизије.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр.72/11... 87/18), па је нашао да су ревизије тужених неосноване.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијама се не указује на друге повреде поступка због којих се она може изјавити, применом члана 407. став 1. ЗПП.

Према чињеничном стању на ком је заснована побијана одлука, у насељеном месту – у улици ... у ..., ...2014. године у 00,10 часова, дошло је до саобраћајног удеса у којој је тужилац АА задобио тешку телесну повреду. До удеса је дошло тако што је тужилац, управљајући возилом марке „...“, када је наишао на ударну рупу која се налазила уз средишњу линију коловоза, са камарицом траве испред ње, нагло скрену у леву страну да би избегао препреку, услед чега је возило излетело са коловоза, ударило у ограду дворишта и преврнуло се на кров. Утврђено је да је ова ударна рупа у улици ... повремено попуњавана каменом и ризлом, који су, услед преласка возила, избацивани на околни асфалт, а испред ове рупе (у смеру кретања тужиочевог возила у ноћи удеса) постоји гомила траве, што су возила заобилазила преласком преко тротоара са десне стране или преласком у супротну саобраћајну траку –с леве стране. Ова улица обухваћена је планом чишћења, који доноси тужена Општина, које се врши путем ауточистилице у времену од 07 до 15 часова, а после радног времена када се дојави да постоји потреба за тим. Оценом налаза и мишљења судског вештака утврђено је да је на овој деоници пута ограничење 50 км/час, да се тужилац АА кретао брзином од 67,8 км/час, да је реакција тужиоца, као возача - нагло скретање у леву страну, у циљу избегавања препреке на путу и саобраћајне незгоде - била адекватна, јер је гомила траве која се налазила испред ударне рупе – са укљученим кратким светлима могла да се уочи са удаљености од 34,5 м, а са дугим светлима са удаљености од 36,5 м, да постојање препреке на путу, као што је у овом случају камарица траве и ударна рупа, представља стварно опасну, изненадну и неочекивану препреку која је у узрочној вези са настанком ове незгоде, односно да је саобраћајна незгода у узрочној вези са стварањем опасне ситуације услед неодржавања пута и неотклањања препреке. На овај начин утврђено је и да брзина кретања возила није у узрочној вези са незгодом, али је утицала на тежину насталих последица. У овом саобраћајном удесу тужилац је доживео тешке телесне повреде у виду повреде вратне кичме и то прелома бочног наставка седмог вратног пршљена и ишчашења са померањем шестог вратног пршљена, уз последично сужење можданог канала и компресије кичмене мождине. Оценом налаза и мишљења судског вештака је утврђено да је као трајна последица ове

повреде наступила дефинитивна одузетост руку и ногу уз могућност коришћења инвалидских колица, али уз туђу помоћ за трансфер колица и смештања у кревет, као и дефинитивна немогућност контроле мокрења и пражњења црева, те да постоје само минимални покрети палца и контракције задњих мишића надлактице, док у ногама не постоје ни минимални покрети. На овај начин утврђено је да заостале трајне последице представљају умањење животне активности овог тужиоца од 100%, а дошло је и до наружености тежег степена – због везаности за колица и то уз туђу помоћ. Тужилац је у моменту удеса и након тога трпео физичке болове и страх по интензитету и у временском трајању ближе наведеном у нижестепеним одлукама, утврђеним оценом налаза судског вештака. Тужиоцу је 29.05.2019. године извршена трансплатација БМАЦ и тренутно се спроводи физикална терапија у поликлиници ... у ..., а наредне две интервенције су планиране у наредних 70 дана уз физикални третман у три недеље након сваке интервенције, а по завршетку трећег – у трајању од неколико месеци, према здравственом стању и могућностима пацијента и пратње. По завршетку ове три трансплатације и физикалне терапије, уколико здравље овог тужиоца то буде дозвољавало, савет је да се исти протокол понови у 2020. години, у циљу побољшања његовог здравственог стања. Према фактури за 2019. годину пружене услуге фактурисане су на 1.486.800,00 динара. Оценом налаза судског вештака утврђено је и да изгубљена зарада тужиоца у периоду од маја 2014. закључно са априлом 2019. године, заједно са разликом између просечне нето зараде упоредних радника и укупних примања тужиоца по основу накнада боловања и пензија, износи 283.308,00 динара, да будућа рента износи 15.780,00 динара месечно, а да капитализирана рента за период од 01.05.2019. до 18.03.2052.године, када би тужилац навршио 65 година живота и стекао услов за старосну пензију, износи 3.021.468,00 динара. Тужиоци ББ и ВВ су родитељи тужиоца АА.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови налазе да постоји одговорност тужених за штету коју су тужиоци претрпели и коју и даље трпе као последице овог саобраћајног удеса, и то тужена Општина Бајна Башта, која је била у обавези да обезбеди обављање послова који се односе, између осталог и на реконструкцију, одржавање, заштиту и коришћење улица у насељу, а тужени ЈКП “12.септембар”, као предузеће које врши комуналну делатност у Бајиној Башти и које је било у обавези да те послове обави, што у конкретном случају није учинио. Судови даље налазе да тужиоци имају право на накнаду нематеријалне штете, те да применом члана 200. ЗОО, правична новчана накнада тужиоцу АА за претрпљене физичке болове износи 130.000,00 динара, за претрпљен страх 520.000,00 динара, за тежу наруженост 1.000.000,00 динара, а 3.000.000,00 динара за умањење животне активности од 100%, те да овај тужилац, има право и на накнаду материјалне штете у виду изгубљене зараде у висини од 283.308,00 динара, али и на штету у виду капитализиране ренте до навршене 65. године стрости, у висини од 3.021.468,00 динара (износи утврђени оценом налаза и мишљења судског вештака). Међутим, како прекорачење дозвољене брзине којом је тужилац АА возио у моменту удеса представља његов допринос настанку штетног догађаја, који по мишљењу нижестепених судова износи 30%, то су напред наведени износи умањени за овај проценат и на тај начин је делимично усвојен тужбени захтев у износима досуђеним ставом првим изреке првостепене пресуде. Нижестепени судови налазе да и тужиоци ББ и ВВ, као родитељи АА, имају право на накнаду штете због нарочито тешког инвалидитета свог сина, а да правична износ овог вида штете износи по 1.000.000,00 динара, па им је уз умањење од 30%, досуђено по 700.000,00 динара за овај вид штете.

Врховни касациони суд налази да се ревизијама тужених неосновано указује на погрешну примену материјалног права.

Наиме, у конкретном случају до саобраћајног удеса у насељеном месту, у улици ... у Бајиној Башти, дошло је због постојања траве и ударне рупе на коловозу уз средишњу линију, што је за тужиоца АА у ноћним условима вожње представљала изненадну препреку, која је узрок настанка овог саобраћајног удеса. Обавеза тужене Општине Бајина Башта је, у складу са одредбом члана 20. став 1. тачка 12. Закона о локалној самоуправи ("Сл. гласник РС" бр.129/07, који је у моменту удеса био на снази) да уређује и обезбеђује обављање послова који се, између осталог односе и на рехабилитацију и реконструкцију, одржавање, заштиту и коришћење, локалним и некатегорисаним путевима, као и улицама у насељу. Одредбом члана 184. Закона о облигационим односима прописано је да предузећа и друга правна лица која врше комуналну или другу сличну делатност од општег интереса, одговарају за штету ако без оправданог разлога обуставе или нередовно врше своју услугу. Имајући у виду наведене законске одредбе, Врховни касациони суд налази да нижестепени судови основано закључују да постоји пасивна легитимација тужених да тужиоцима накнаде материјалну и нематеријалну штету коју трпе из овог штетног догађаја и то тужено јавно предузеће јер је пропустило да критичног дана уклони гомилу лишћа која се накупила испред ударне рупе, а тужена општина, као правно лице које уређује и обезбеђује обављање ових послова да организује и обезбеди поправку ударне рупе и чишћење лишћа са пута, па је као таква одговорна за пропусте у раду својих органа.

Приликом одлучивања Врховни касациони суд је имао у виду наводе ревизије тужених, којима се указује на потребу примене члана 6. став 4. и члана 63. Закона о путевима, по којима коловозна конструкција улица које су истовремено делови државних или општинских путева, која пролази кроз насеља, сматрају се деловима тих путева, те да управљач државног пута одржава коловозну конструкцију, али налази да су исти без утицаја на другачију оцену пасивне легитимације тужених, јер је тужена општина, супротно наводима ревизије ове тужене, у обавези да послове чишћења и одржавања улица које пролазе кроз насељено место, повери комуналном предузећу те општине, а тужено предузеће има обавезу да те послове и обавља редовно, па их наведене одредбе не ослобађају ових обавеза, без обзира да ли спорна улица представља део државног пута или не.

Тужилац АА је рођен ... године и у време удеса имао је 27 година. Због задобијене повреде, у моменту повређивања, периоду лечења и након тога, трпео је физичке болове и страх, чији су интензитет и временско трајање утврђени оценом налаза и мишљења судског вештака. Као трајна последица задобијене повреде наступило је умањење животне активности од 100%, као и наруженост тежег степена, због везаности за инвалидска колица која може да покреће само уз туђу помоћ. У оваквој ситуацији реституција по природи ствари није могућа, па се правична накнада нематеријалне штете, као облик отклањања штетних последица, састоји у исплати суме новца, као сатисфакцији за претрпљену нематеријалну штету, да би се код оштећеног - за претрпљене патње и душевне болове које је трпео и које несумњиво трпи и данас, успоставила психичка и емотивна равнотежа која је постојала пре штетног догађаја, у мери у којој је то могуће. При том, правична новчана накнада не сме бити циљ, нити сме погодовати тежњама које нису спојиве са њеном природом и сврхом (подстицање лукративних мотива или комерцијализација личних добара).

Врховни касациони суд налази да су судови правилно ценили све утврђене релевантне чињенице, које су од утицаја на одмеравање висине правичне накнаде нематеријалне штете, на основу члана 200. став 2. ЗОО, и то године старости тужиоца у време повређивања, време и интензитет претрпљених физичких болова и страха, као и душевне патње које трпи и које ће несумњиво трпети и убудуће због наружености и умањења животне активности, посебно имајући у виду ограничења од којих се састоји ово умањење, али ценећи и време протекло од штетног догађаја, па налази да су нижестепени судови адекватно одмерили износе који представљају правичну новчану накнаду за ове видове штете, па уз умањење за 30%, колико износи доприноса тужиоца настанку штетног догађаја, применом члана 192. став 1. у вези члана 205. ЗОО, тужиоцу правилно досудили 91.000,00 динара за претрпљене физичке болове, 364.000,00 динара за претрпљени страх, 700.000,00 динара за душевне болове због наружености и 2.100.000,00 динара за душевне болове због умањења животне активности.

Овом тужиоцу је због поседица саобраћајног удеса животна активност умањена 100%, због чега трпи и материјалну штету у виду изгубљене зараде, која му припада на основу члана 193. став 2. ЗОО, а која за период маја 2014. до маја 2019. године износи 283.308,00 динара, па му је уз умањење за његов допринос штетном догађају (од 30%) правилно побијаном одлуком по овом основу досуђено 198.315,60 динара.

Имајући у виду потребу лечења овог тужиоца (трансплатације и физикална терапија), као и средства која су неопходна за њихову реализацију у будућности, Врховни касациони суд налази да у конкретном случају постоје нарочито озбиљне околности које оправдавају досуђивање једнократног укупног износа уместо новчане ренте, која је у овом поступку утврђена у висини од 3.021.468,00 динара, па му је уз умањење од 30%, правилно побијаном одлуком, у складу са одредбом члана 188. став 4. у вези члана 192, став 1. ЗОО, по овом основу досуђено 2.115.027,60 динара.

Код тужиоца АА као последица овог штетног догађаја наступила је дефинитивна одузетост руку и ногу уз могућност коришћења инвалидских колица, али уз туђу помоћ за трансфер колица и смештања у кревет, као и дефинитивна немогућност контроле мокрења и пражњења црева, па тужиоци ББ и ВВ, као његови родитељи, несумњиво трпе велике душевне болове и патње због нарочито тешког инвалидитета свог сина. Имајући ово у виду нижестепени судови основано налазе да им, применом члана 201. став 3. ЗОО, припада право на накнаду штете по овом основу, да иста износи по 1.000.000,00 динара за сваког од ових тужилаца, али им је правилно уз умањење за допринос АА штетном догађају, досуђено по 700.000,00 динара.

Наводима ревизија тужених којима се указује на погрешну оцену изведених доказа, заправо се оспорава утврђено чињенично стање, па их Врховни касациони суд није посебно ценио, јер се применом члана 407. став 2. ЗПП, у конкретном случају (када другостепена одлука није донета у смислу члана 403. став 2. ЗПП), ревизија не може изјавити из тих разлога.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић